YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO

20 päivänä syyskuuta 2001 *

Asiassa C-390/98,

jonka Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (Yhdistynyt kuningaskunta) on saattanut EHTY:n perustamissopimuksen 41 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

H. J. Banks & Co. Ltd

vastaan

The Coal Authority,

Secretary of State for Trade and Industry,

ennakkoratkaisun EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan b ja c alakohdan sekä jäsenvaltioiden kivihiiliteollisuuden hyväksi toteuttamia toimia koskevasta yhteisön järjestelmästä 28 päivänä joulukuuta 1993 tehdyn komission päätöksen N:o 3632/93/EHTY (EYVL L 329, s. 12) tulkinnasta,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti G. C. Rodríguez Iglesias, jaostojen puheenjohtajat C. Gulmann, A. La Pergola, M. Wathelet ja V. Skouris sekä tuomarit D. A. O. Edward, J.-P. Puissochet (esittelevä tuomari), P. Jann, L. Sevón, R. Schintgen ja F. Macken,

julkisasiamies: N. Fennelly,
kirjaaja: hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— H. J. Banks & Co. Ltd, edustajanaan barrister M. Hoskins, Evershed solicitorsin valtuuttamana,

— Coal Authority, asiamiehenään D. Vaughan, QC, ja barrister D. Lloyd Jones, solicitor C. Mehtan valtuuttamana,

— Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehenään R. Magrill, avustajanaan R. Plender, QC, ja barrister A. Robertson,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään N. Khan ja P. F. Nemitz,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan H. J. Banks & Co. Ltd:n, edustajanaan M. Hoskins, Coal Authorityn, asiamiehinään D. Vaughan ja D. Lloyd Jones, Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen, asiamiehenään R. Magrill, avustajinaan R. Plender ja A. Robertson, ja komission, asiamiehenään K.-D. Borchardt, avustajanaan barrister N. Khan, 6.6.2000 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 21.9.2000 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Court of Appeal (Englanti & Wales) (Civil Division) on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 31.7.1998 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 3.11.1998, EHTY:n perustamissopimuksen 41 artiklan nojalla neljä ennakkoratkaisukysymystä EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan b ja c alakohdan sekä jäsenvaltioiden kivihiiliteollisuuden hyväksi toteuttamia toimia koskevasta yhteisön järjestelmästä 28 päivänä joulukuuta 1993 tehdyn komission päätöksen N:o 3632/93/EHTY (EYVL L 329, s. 12) tulkinnasta.

2 Nämä kysymykset on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat H. J. Banks & Co. Ltd (jäljempänä Banks), kotipaikka Yhdistyneessä kuningaskunnassa, ja Coal Authority ja Secretary of State for Trade and Industry (jäljempänä Secretary of State).

Yhteisön säännökset ja määräykset

3 EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklassa määrätään seuraavaa:

"Hiilen ja teräksen yhteismarkkinoille soveltumattomina pidetään sekä sen vuoksi poistetaan ja kielletään tässä sopimuksessa määrätyin edellytyksin yhteisössä:

— —

b) toimenpiteet ja menettelyt, jotka syrjivät tuottajia, ostajia tai käyttäjiä, erityisesti hinta- tai toimitusehtojen ja kuljetustariffien osalta, sekä toimenpiteet ja menettelyt, joilla estetään ostajan vapautta valita toimittaja;

c) valtioiden muodossa tai toisessa myöntämä tuki tai avustukset taikka määräämät erityismaksut;

— — "

4 Päätöksessä N:o 3632/93/EHTY, jota sovelletaan kansallisessa oikeudenkäynnissä kyseessä oleviin ajanjaksoihin ja jota tavanomaisesti kutsutaan kivihiiliteollisuuden tukisäännöiksi, sallitaan kuitenkin se, että jäsenvaltiot

myöntävät tietyin edellytyksin ja tyhjentävästi luetelluissa tilanteissa kivihiiliteollisuudelle avustuksia tai tukia, joita pidetään tällöin yhteismarkkinoiden asianmukaisen toiminnan kanssa yhteensoveltuvina yhteisön tukina.

Kansallinen lainsäädäntö ja asiayhteys

5 Banks on kivihiilen avolouhintaa harjoittava yksityinen yritys. Se on National Association of Licensed Opencast Operators -nimisen yhteenliittymän (avolouhintaluvan haltijoiden kansallinen yhteenliittymä; jäljempänä NALOO) jäsen, ja NALOOn puheenjohtajana on Banksin pääjohtaja H. Banks.

6 Vuoteen 1994 saakka Yhdistyneen kuningaskunnan kivihiiliteollisuutta koski vuoden 1946 Coal Industry Nationalisation Act -niminen laki (laki kivihiiliteollisuuden kansallistamisesta, jäljempänä CINA), jolla omistusoikeus lähes kaikkiin Yhdistyneen kuningaskunnan kivihiiliesiintymiin siirrettiin National Coal Boardille, josta on tullut British Coal Corporation (jäljempänä British Coal).

7 CINAn nojalla British Coalilla oli poikkeuksia lukuun ottamatta yksinoikeus louhia ja jalostaa hiiltä Yhdistyneessä kuningaskunnassa. CINAn 36 §:ssä British Coalille annettiin kuitenkin oikeus myöntää kolmansille lupia hiilen avolouhimiseen (jäljempänä 36 §:n mukaiset louhintaluvat) louhimismaksuja vastaan.

8 Vuoden 1994 Coal Industry Act -nimisellä lailla (jäljempänä Coal Industry Act), joka annettiin kivihiiliteollisuuden yksityistämiseksi, perustettiin uusi sääntelyelin, Coal Authority, jolle siirrettiin omistusoikeus kaikkiin British Coalille kuuluneisiin, sekä käytössä oleviin että käyttämättömiin hiilikaivoksiin 31.10.1994 lukien, jota pidetään "rakenneuudistuksen päivämääränä". Coal Authorityllä ei kuitenkaan ole oikeutta itse harjoittaa kaivostoimintaa, vaan sen

tehtävänä on myöntää lupia, joilla annetaan oikeus hiilen louhimiseen ja määritellään louhimisen ehdot, sekä käyttöoikeudet tarvittavaan omaisuuteen. Coal Authorityllä on oikeus vaatia maksu louhintalupien ja käyttöoikeuksien vastikkeeksi. Edellä mainitut 36 §:n mukaiset louhintaluvat on kuitenkin pidetty voimassa, mutta nyt niihin liittyvät maksut perii Coal Authority. Näiden lupien haltijoilla on kuitenkin mahdollisuus muuttaa ne Coal Industry Actin mukaisiksi louhintaluviksi ja käyttöoikeuksiksi. Coal Authority tilittää kaikki perimänsä louhimismaksut Secretary of Statelle.

9 Lisäksi Coal Industry Actilla annetaan Secretary of Statelle oikeus tehdä British Coalin omaisuutta, oikeuksia ja velvoitteita koskeva rakenneuudistussuunnitelma, jossa voidaan määrätä näiden siirrosta British Coalia seuraaville yhtiöille. Tämän oikeuden perusteella Secretary of State vahvisti ensin rakenneuudistussuunitelman, jossa British Coalille jätettiin sen silloisen kaivostoimintansa jatkamiseksi tarvittava omaisuus. Samanaikaisesti Secretary of State myönsi Coal Authorityn nimissä Coal Industry Actin erityissäännösten nojalla British Coalille louhintaluvat, jotka se tarvitsi 31.10.1994 lukien, ja kehotti Coal Authorityä antamaan tälle vastaavat käyttöoikeudet. Nämä louhintaluvat ja käyttöoikeudet myönnettiin vastikkeetta. Pian tämän jälkeen Secretary of State vahvisti joulukuussa 1994 ja huhtikuussa 1995 viisi rakenneuudistussuunnitelmaa, joiden mukaan British Coalin kaivostoiminta jaettiin useiden valtion omistamien yhtiöiden (jäljempänä British Coalia seuranneet valtionyhtiöt) kesken. British Coalin Englannissa sijaitsevat toiminnot niihin liittyvine louhintalupineen ja käyttöoikeuksineen siirrettiin vastikkeetta Central and Northern Mining Ltd:lle (jäljempänä CNML).

10 RJB Mining (UK) plc (jäljempänä RJB) osti CNML:n yhtiöosuudet tämän yksityistämiseksi järjestetyssä julkisessa tarjouskilpailussa, johon Banks ei osallistunut. Kauppasopimuksen mukaan RJB:n ei tarvitse enää maksaa mitään vastiketta hiilen louhintaa koskevasta oikeudestaan, joka perustuu aiemmin CNML:lle kuuluneisiin louhintalupiin ja käyttöoikeuksiin.

11 Banks on sekä eräiden 36 §:n mukaisten louhintalupien että Coal Industry Actin mukaisten louhintalupien ja käyttöoikeuksien haltija. Näistä 36 §:n mukaisista luvista se maksaa kahden Englannin punnan (GBP) suuruisen louhimismaksun kultakin louhitulta hiilitonnilta. Coal Authorityltä peräisin olevien julkisten asiakirjojen mukaan sen Coal Industry Actin nojalla myöntämistä louhintaluvista peritään aluksi maksettavien hallinnollisten kulujen ja lupamaksun lisäksi vuotuista louhimismaksua tuotettujen hiilitonnien perusteella. Coal Industry Actin mukaisten käyttöoikeuksien haltijoiden on maksettava Coal Authorityn kanssa neuvoteltuaan joko kertaluonteinen maksu tai kiinteämääräinen kausittainen vuokra tai louhittujen hiilitonnien määrään perustuva kausittainen vuokra taikka maksu, joka perustuu kahden tai kolmen tällaisen laskutavan yhdistelmään.

Kansallista oikeudenkäyntiä edeltäneet tapahtumat

12 NALOO teki Euroopan yhteisöjen komissiolle 19.8.1994 kantelun (jäljempänä NALOOn kantelu), jossa se väitti, että Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset olivat suosineet British Coalia avolouhoksia käyttävien pienten yksityisten yritysten vahingoksi. Kantelussaan NALOO riitautti yhtäältä valtiontuet, jotka se väittää British Coalin saaneen vuodesta 1973 alkaen, ja toisaalta ne erityiset ehdot ja rasitteet, jotka British Coal oli voinut Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön perusteella asettaa kilpailijoilleen. NALOOn mukaan maksut, jotka avolouhoksia käyttävät yritykset joutuivat maksamaan British Coalille, olivat nimittäin liian suuria.

13 NALOOn kantelu koski myös British Coalin pian tapahtuvasta yksityistämisestä aiheutuvia kielteisiä vaikutuksia. Kantelun 6.3 kohdassa, joka on otsikoitu "Siirtymäjärjestelyt [yksityistämistä varten]", NALOO totesi, että louhimismaksut oli lopuksi tarkoitus poistaa ja että aiemmat louhintaluvat voitiin muuttaa uusiksi louhintaluviksi, joista ei pitänyt suorittaa näitä maksuja. Lisäksi se kuitenkin totesi hallituksen ilmoittaneen, että louhimismaksut olisi maksettava yksityistämiseen saakka ja mahdollisesti vielä Coal Authorityn aloitettua toimintansa. NALOOn mukaan louhimismaksujen väliaikainen voimassa pitäminen

saattoi johtaa siihen, että avolouhintaluvan haltijat joutuisivat maksamaan British Coalille ja sen seuraajayhtiöille vuosittain viisi miljoonaa GBP. Tästä NALOO teki seuraavan päätelmän:

"[British Coal] ja/tai sen seuraajayhtiöt vapautetaan näin ollen sellaisesta merkittävästä kustannuksesta, joka yhä rasittaa niiden muita kilpailijoita."

14 Kantelunsa seuraavissa kohdissa NALOO vetosi siihen, että viimeisimmät yksityistämisehdotukset pitkittäisivät ja vakavoittaisivat lainvastaisen valtiontuen vaikutuksia useiden vuosien ajan sen vuoksi, että British Coalin omaisuus myydään kaikista veloista ja velvoitteista vapaana. NALOO kehotti komissiota "yksityistämisjärjestelyjä tutkiessaan ottamaan huomioon sen aikaisemman tilanteen, jossa [British Coal] on saanut tukea, ja tuen, joka on yksityistämistoimenpiteiden olennainen osa". NALOO katsoi, ettei "näihin yksityistämisjärjestelyihin voida sisällyttää minkäänlaista suoraa tai epäsuoraa tukea tavalla, joka merkitsisi olemassa olevien yritysten syrjintää".

15 Komissio teki 3.11.1994 päätöksen 94/995/EHTY Yhdistyneessä kuningaskunnassa kivihiiliteollisuuden hyväksi varainhoitovuosina 1994/1995 ja 1995/1996 toteutettavista taloudellisista toimenpiteistä (EYVL L 379, s. 6). Komission tutkimien kansallisten toimenpiteiden tarkoituksena oli korvata tietyt British Coalin hiilikaivostoiminnasta aiheutuneet ympäristövahingot, kattaa erilaiset sosiaalietuudet, rahoittaa kulut, jotka aiheutuivat British Coalin entisten työntekijöiden oikeuksista ilmaisiin polttoainetoimituksiin, ja kattaa tietyt British Coalin rakenneuudistuksesta aiheutuvat kulut. Tässä päätöksessään komissio katsoi, että kyseiset tuet soveltuivat yhteen päätöksessä N:o 3632/93/EHTY määriteltyjen tavoitteiden ja yhteismarkkinoiden asianmukaisen toiminnan kanssa.

16 Komissio teki 21.12.1994 EHTY:n perustamissopimuksen yrityskeskittymien valvontaa koskevan 66 artiklan 2 kohdan perusteella päätöksen (jäljempänä

21.12.1994 tehty päätös) sen kaupan hyväksymisestä, jolla RJB hankki CNML:n omistukseensa (XXIV kilpailupolitiikkaa koskeva kertomus (1994), s. 445).

17 Komissio vastasi NALOOn kanteluun valtiontukiin liittyvien seikkojen osalta 4.5. ja 14.7.1995 päivätyillä energian pääosaston (PO XVII) laatimilla kirjeillä. Ensin mainitussa kirjeessä komissio viittasi 1974—1994 tehtyihin päätöksiin, joilla hyväksyttiin tietyt Yhdistyneen kuningaskunnan kivihiiliteollisuudelle myönnetyt tuet; komissio selosti yleisesti British Coalin tilanteen ja yksityisen sektorin tilanteen välistä eroa; se katsoi, ettei niiden ehtojen, joilla British Coalille kuuluneet 28 kaivosta myytiin vuonna 1993, voitu katsoa sisältävän valtiontukia, koska nämä kaupat tehtiin avoimesti ja kilpailuperiaatetta noudattaen; komissio totesi, että ne ehdot, joilla British Coalia seuranneet valtionyhtiöt myytiin avoimessa ja kilpailuperiaatteen mukaisessa tarjouskilpailussa, takasivat, ettei tähän myyntiin sisältynyt tukia; komissio perusteli tämän tuomion 15 kohdassa mainittua päätöstään 94/995/EHTY ja totesi, että tietyt British Coalin louhintapaikat oli varattu Coal Authoritylle, jotta tämä myöntää niitä koskevat louhintaluvat. Toisessa kirjeessään, jolla vastattiin NALOOn ensimmäiseen kirjeeseen antamaan vastaukseen, komissio vahvisti olennaisilta osin ensimmäisen kirjeen sisällön. Komissio ilmoitti näissä kahdessa kirjeessään, että kilpailun pääosasto tutkii yhä niitä NALOOn kantelussa esitettyjä louhimismaksuja koskevia seikkoja, jotka kuuluvat sen asialliseen toimivaltaan.

Kansallinen oikeudenkäynti

18 Banks lakkasi 1.10.1995 alkaen suorittamasta Coal Authoritylle louhimismaksuja 36 §:n mukaisista louhintaluvistaan. Tämän vuoksi Coal Authority saattoi asian High Court of Justicen (England & Wales) Queen's Bench Divisionin (Commercial Court) (Yhdistynyt kuningaskunta) käsiteltäväksi.

19 Puolustuksekseen Banks väitti, että vaaditut louhimismaksut merkitsivät EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan b alakohdassa tarkoitettua syrjintää, koska

tietyt Banksin pääasialliset kilpailijat, kuten RJB, eivät joutuneet maksamaan näitä maksuja; Banks vetosi samaan väitteeseen tukeakseen vastakannettaan, jossa se vaati, että Coal Authority ja Secretary of State velvoitettaisiin palauttamaan 36 §:n mukaisista louhintaluvista sekä Coal Industry Actin mukaisista louhintaluvista ja käyttöoikeuksista suoritetut maksut sekä maksamaan vahingonkorvausta. Toissijaisesti Banks väitti, että kyseisiin louhimismaksuihin oli sovellettava EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohtaa, jossa kielletään muun muassa jäsenvaltioiden muodossa tai toisessa määräämät erityismaksut.

20 High Court hylkäsi Banksin vastakanteen yksinkertaistetussa menettelyssä 3.3.1997 antamallaan tuomiolla ja velvoitti tämän maksamaan Coal Authoritylle kyseiset louhimismaksut, joiden määrä oli noin miljoona GBP, korkoineen. High Court ei tässä tuomiossaan ottanut kantaa siihen, soveltuivatko riidanalaiset louhimismaksut yhteen EHTY:n perustamissopimuksen kyseisten määräysten kanssa. Se nimittäin katsoi, ettei Banksillä enää ollut oikeutta riitauttaa tätä kysymystä kansallisissa tuomioistuimissa, koska se ei ollut nostanut kumoamiskannetta 4.5.1995 ja 14.7.1995 päivätyistä kirjeistä, joissa komissio oli High Courtin mukaan hylännyt NALOOn samankaltaiset väitteet.

21 Banks haki muutosta tähän tuomioon Court of Appealilta.

22 Banks vetosi Court of Appealissa ensinnäkin siihen, ettei NALOOn kantelua hylätty 4.5. ja 14.7.1995 päivätyillä kirjeillä, ja toiseksi siihen, ettei se ollut esittänyt nykyisiä väitteitään kyseisessä kantelussa. Banksin mukaan NALOOn kantelussa kyseenalaistettiin riidanalaisten louhimismaksujen yhteensoveltuvuus EHTY:n perustamissopimuksen kanssa ainoastaan siirtymäaikana, jolloin British Coal oli jatkanut louhimistoimintaansa Coal Industry Actin soveltamisaikana. Coal Authority ja Secretary of State puolestaan väittivät, että komissio oli päätöksessään 94/995/EHTY ja 21.12.1994 tekemässään päätöksessä hylännyt NALOOn kantelun. Koska Banks ei ole riitauttanut näitä päätöksiä, se ei niiden mukaan enää voi riitauttaa kyseisen louhimismaksujärjestelmän pätevyyttä.

23 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, ettei Court of Appealissa ollut yksimielisyyttä siitä, koskiko NALOOn kantelu sitä aikaa, kun British Coalin louhimistoiminta oli jo siirtynyt tarjouskilpailun voittaneille yksityisille yrityksille, joista yksi oli RJB. Court of Appeal katsoo kuitenkin, että sen käsiteltäväksi saatetussa asiassa on joka tapauksessa ratkaistava kysymys siitä, onko EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan b ja c alakohdalla välitön oikeusvaikutus niistä lukuisista Yhdistyneen kuningaskunnan hiiliteollisuutta koskevista päätöksistä huolimatta, jotka komissio teki vuosina 1994 ja 1995 ja joista ei ole nostettu kanteita.

24 Tässä tilanteessa Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) päätti lykätä asian ratkaisua ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1. Voiko Court of Appealin välipäätöksessä mainittu erilainen kohtelu olla

— EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan b alakohdassa tarkoitettua tuottajien välistä syrjintää;

— EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa tarkoitettu 'erityismaksu' ja/tai

— EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa tai komission päätöksen 3632/93/EHTY (EYVL 1993, L 329, s. 12) 1 artiklassa tarkoitettu 'tuki'?

2. Onko EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan b tai c alakohdalla taikka komission päätöksen 3632/93/EHTY 9 artiklan 1 tai 4 kohdalla välittömiä oikeusvaikutuksia, ja annetaanko niillä yksityisille yrityksille oikeus, johon nämä voivat vedota kansallisissa tuomioistuimissa, vastustaa viranomaisten esittämää louhimismaksujen maksuvaatimusta ja vaatia tälle viranomaiselle jo maksettujen louhimismaksujen palauttamista erityisesti siinä tapauksessa, että komissio ei ole tehnyt EHTY:n perustamissopimuksen 67 tai 88 artiklassa tai komission päätöksessä 3632/93/EHTY tarkoitettua päätöstä taikka muuta päätöstä, jossa todettaisiin, että ne seikat, joihin on vedottu, ovat syrjintää tai muodostavat erityismaksun tai tuen?

3. Mikäli näin on, voiko kansallinen tuomioistuin todeta, että kyseessä on EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan b alakohdassa tarkoitettu syrjintä, 4 artiklan c alakohdassa tarkoitettu erityismaksu tai 4 artiklan c alakohdassa taikka komission päätöksen 3632/93/EHTY 1 artiklassa tarkoitettu tuki, sen estämättä, mitä todetaan

— komission päätöksessä 94/995/EHTY (EYVL 1994, L 379, s. 6)

— komission 21.12.1994 tekemässä päätöksessä, jolla RJB Mining plc:lle annettiin lupa ostaa Central and Northern Mining Ltd

— 4.5.1995 ja 1[4].7.1995 päivätyissä kirjeissä, jotka komission pääosasto XVII lähetti NALOO:lle?

4. Onko yhteisön oikeuden perusteella se seikka, että Banks tai NALOO eivät

a) riitauttaneet EHTY:n perustamissopimuksen 33 artiklan mukaisesti komission päätöstä 94/995/EHTY tai komission 21.12.1994 tekemää päätöstä, jolla RJB Mining plc:lle annettiin lupa ostaa Central and Northern Mining Ltd, taikka 4.5.1995 ja 14.7.1995 päivättyjä kirjeitä, jotka komission pääosasto XVII lähetti NALOO:lle, ja/tai

b) panneet vireille EHTY:n perustamissopimuksen 35 artiklassa tarkoitettua menettelyä vaatiakseen komissiota tutkimaan kansallisessa tuomioistuimessa nyt esitettyjä kysymyksiä,

esteenä sille, että Banks voisi vedota kansallisessa tuomioistuimessa EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan b tai c alakohdan taikka komission päätöksen 3632/93/EHTY rikkomiseen?"

Ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys

25 Ensimmäisellä kysymyksellään kansallinen tuomioistuin pyrkii selvittämään, onko sitä, että niitä hiilentuottajayrityksiä, jotka joutuvat maksamaan louhimismaksuja oikeudestaan käyttää hiilikaivoksia, kohdellaan eri tavalla kuin niitä hiilentuottajayrityksiä, jotka on vapautettu tai vapautetaan näistä maksuista, pidettävä EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan b alakohdassa tarkoitettuna tuottajien välisenä syrjintänä, tämän perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa tarkoitettuna erityismaksuna ja/tai viimeksi mainitussa määräyksessä ja kivihiiliteollisuuden tukisäännöistä annetun päätöksen 3632/93/EHTY 1 artiklassa tarkoitettuna tukena.

26 Banks väittää, että kyseistä eriarvoista kohtelua on pidettävä tuottajien välisenä syrjintänä ja erityismaksuna, jotka on kielletty EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan b ja c alakohdassa, jollei asianomainen jäsenvaltio osoita, että tämä tilanne johtuu näihin kahteen ryhmään kuuluvien yritysten välisistä huomattavista objektiivisista eroista. Sitä vastoin riitautettua eriarvoista kohtelua ei Banksin mukaan voida pitää tukena, koska tällöin sekoitettaisiin toisiinsa EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa tarkoitetut tukien ja erityismaksujen itsenäiset käsitteet.

27 Coal Authority ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus korostavat, että louhimismaksuista vapautetut yritykset ostivat julkisessa tarjouskilpailussa British Coalia seuranneiden valtionyhtiöiden omaisuuden, joka käsitti oikeuden louhia näille yhtiöille kuuluvien kaivosten hiiltä. Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus päättelee tästä, ettei näiden yritysten saamaa vapautusta louhimismaksuista voida pitää tuottajien välisenä syrjintänä, erityismaksuna tai tukena. Coal Authority puolestaan katsoo, että riidanalaista vapautusta voidaan pitää ainoastaan tukena, minkä vuoksi sitä on tutkittava sekä EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdan että päätöksen N:o 3632/93/EHTY määräysten kannalta. Lisäksi Coal Authority toteaa, että EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdan erityismaksuja koskevilla määräyksillä ei tässä asiassa ole lainkaan merkitystä, koska Banks ei ole kiistänyt velvollisuuttaan maksaa louhimismaksuja vaan se riitauttaa tiettyjen yritysten saaman vapautuksen.

28 Komissio puolestaan katsoo, että ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen mainitsemaa eriarvoista kohtelua on pidettävä samanaikaisesti sekä tuottajien välisenä syrjintänä, erityismaksuna että tukena.

29 Ensinnäkin EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa ja päätöksen N:o 3632/93/EHTY 1 artiklassa mainittu tuen käsite on erotettava erityismaksun käsitteestä, joka myös sisältyy EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohtaan, sekä tuottajien välisen syrjinnän käsitteestä, joka sisältyy perustamissopimuksen 4 artiklan b alakohtaan.

30 Tuen käsite on yleisluonteisempi kuin avustuksen käsite sen vuoksi, että tuella ei tarkoiteta ainoastaan positiivisia suorituksia, kuten avustuksia, vaan myös toimenpiteitä, jotka eivät ole avustuksia sanan suppeassa merkityksessä, mutta jotka eri tavoin alentavat yritysten vastattavaksi tavallisesti kuuluvia kustannuksia ja ovat siten sekä luonteeltaan että vaikutuksiltaan avustusten kaltaisia (ks. erityisesti asia 30/59, De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg v. korkea viranomainen, tuomio 23.2.1961, Kok. 1961, s. 1, 39; Kok. Ep. I, s. 69 ja asia C-200/97, Ecotrade, tuomio 1.12.1998, Kok. 1998, s. I-7907, 34 kohta).

31 Näin ollen päätöksen N:o 3632/93/EHTY 1 artiklan mukaan, joka koskee kaikkia tukia kivihiiliteollisuudelle riippumatta siitä, onko kyseessä erityinen vai yleinen tuki, tuen käsitteeseen kuuluvat:

— ” — — kaikki suorat ja epäsuorat tuotantoon, markkinointiin tai vientiin liittyvien viranomaisten suorittamat toimenpiteet ja tukitoimenpiteet, ja jotka, vaikka niitä ei makseta julkista varoista, antavat taloudellisen edun kivihiiliteollisuuden yrityksille keventämällä niiden tavallisesti suurempia kustannuksia”.

— ” — — kivihiiliteollisuudelle suoraan tai epäsuorasti maksetut viranomaisten tukitoimien vuoksi pakollisiksi muuttuneet maksut erottamatta toisistaan valtion tai valtion siihen tehtävään nimeämän julkisen tai yksityisen järjestön myöntämää tukea”, ja

— ” — — jäsenvaltion kivihiiliyhtiöille maksamat rahoitustoimenpiteisiin kuuluvat tukiosat, joita markkinatalouden tavanomaisessa käytännössä ei pidetä yritykselle maksettuna riskipääomana.”

32 EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa mainitun erityismaksun käsitteen osalta yhteisöjen tuomioistuin on katsonut, että maksu voidaan ensiarviolta olettaa erityismaksuksi ja siis EHTY:n perustamissopimuksen nojalla poistetuksi ja kielletyksi, mikäli se vaikuttaa vastaavanlaisissa tilanteissa olevien tuottajien tuotantokustannuksiin epäyhdenvertaisella tavalla ja luo siten tuotannon jakautumiseen vääristymiä, jotka eivät johdu tuottavuuden vaihteluista (yhdistetyt asiat 7/54 ja 9/54, Groupement des industries sidérurgiques luxembourgeoises v. korkea viranomainen, tuomio 23.4.1956, Kok. 1956, s. 53, 93).

33 Edellä esitetystä seuraa, että sekä EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdan että päätöksen N:o 3632/93/EHTY mukaan tukena on pidettävä sellaisten maksujen keventämistä, jotka tavanomaisesti kuuluvat yritysten vastattaviksi, kun otetaan huomioon kyseisiä maksuja koskevan järjestelmän luonne ja rakenne (EY:n perustamissopimuksessa tarkoitetun tuen käsitteen osalta ks. asia 173/73, Italia v. komissio, tuomio 2.7.1974, Kok. 1974, s. 709, 33 kohta; Kok. Ep. II, s. 323), kun taas erityismaksu on näiden tavanomaisten maksujen lisäksi maksettava suoritus.

34 Näin ollen toimenpide ei voi olla samanaikaisesti sekä EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa tarkoitettu tuki että erityismaksu. Jos maksua sovelletaan eri tavoin eri yrityksiin, mitä ei voida perustella järjestelmän luonteella tai rakenteella, on tutkittava, mitä on tämän järjestelmän luonteen tai rakenteen perusteella pidettävä sen tavanomaisena soveltamisena.

35 EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan b alakohdassa tarkoitetun syrjinnän käsitteen osalta on todettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan syrjintänä on pidettävä sitä, että toisiinsa rinnastettavia tapauksia kohdellaan eri tavalla, minkä vuoksi tietyt toimijat joutuvat epäedulliseen asemaan muihin verrattuna ilman, että tällainen eriarvoinen kohtelu olisi perusteltua merkityksellisten objektiivisten erojen vuoksi (ks. mm. yhdistetyt asiat 17/61 ja 20/61, Klöckner-Werke ja Hoesch v. korkea viranomainen, tuomio 13.7.1962, Kok. 1962, s. 615, 652 ja asia 250/83, Finsider v. komissio, tuomio 15.1.1985, Kok. 1985, s. 131, 8 kohta).

36 Maksuja koskevaa toimenpidettä voidaan pitää EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan b alakohdassa tarkoitettuna syrjintänä, vaikka sillä ei olekaan perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa tarkoitetun tuen eikä erityismaksun ominaisuuksia (erityismaksujen osalta ks. em. asia Groupement des industries sidérurgiques luxembourgeoises v. korkea viranomainen, tuomion s. 95). Käänteisesti todettuna tuki ei välttämättä ole syrjivä toimenpide; on myös mahdollista, ettei toimenpide, jolla otetaan käyttöön erityismaksu, ole syrjivä.

37 Kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa kyseessä olevaa tilannetta on tutkittava näiden periaatteiden valossa.

38 Tosiseikkojen ja riidan kuvauksen perusteella vaikuttaa siltä, että tässä tapauksessa on erotettava toisistaan kaksi ajanjaksoa, jotka koskevat eri tilanteita.

39 Ensimmäinen ajanjakso alkoi rakenneuudistuksen toteuttamispäivänä 31.10.1994, jolloin Coal Authority sai omistusoikeuden kaikkiin aiemmin British Coalille kuuluneisiin käytettyihin ja käyttämättömiin kivihiililouhoksiin. Tämä ajanjakso päättyi silloin, kun British Coalia seuranneiden ja tämän kaivostoimintaa jatkaneiden valtionyhtiöiden yhtiöosuudet luovutettiin tarjouskilpailun voittaneille yksityisille yrityksille, eli British Coalin Englannissa tapahtuvan kaivostoiminnan osalta silloin, kun RJB sai haltuunsa CNML:n yhtiöosuudet. Tänä aikana British Coal ja sittemmin British Coalia seuranneet valtionyhtiöt harjoittivat kaivostoimintaa sellaisten Coal Industry Actin mukaisten louhintalupien ja käyttöoikeuksien haltijoina, jotka oli myönnetty vastikkeetta.

40 Toinen ajanjakso alkoi, kun tarjouskilpailun voittaneet yksityiset yritykset, kuten RJB, saivat haltuunsa British Coalia seuranneiden ja tämän kaivostoimintaa jatkaneiden valtionyhtiöiden yhtiöosuudet, ja tämän ajanjakso jatkuu edelleen,

kuten ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee. Tämän ajanjakson alusta alkaen RJB:llä on ollut käytössään ne louhintaluvat ja käyttöoikeudet, jotka se sai ostaessaan tarjouskilpailun kautta British Coalin ja sen seuraajan CNML:n omaisuuden sekä näiden Englannissa tapahtuvaan kaivostoimintaan liittyvät oikeudet ja velvollisuudet.

Ensimmäinen ajanjakso

41 Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen toimittamien tietojen mukaan 31.10.1994 alkaen, jolloin kaikkien sekä käytössä olevien että käyttämättömien louhosten omistusoikeus siirrettiin Coal Authoritylle, Englannin ja Walesin hiilenlouhintajärjestelmä perustuu siihen, että kaikille kaivostoimintaa harjoittaville yrityksille, British Coal ja sitä seuranneet julkiset ja sittemmin yksityiset yritykset mukaan lukien, myönnetään sitä varten tarkoitetut louhintaluvat tai käyttöoikeudet (ks. Coal Industry Actin 11 §:n 6 momentin a kohta).

42 Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen toimittamista tiedoista ilmenee myös, että ensimmäisen ajanjakson aikana louhintaluvat ja käyttöoikeudet myönnettiin British Coalille ja sitä seuranneille valtionyhtiöille ilman minkäänlaista vastiketta, kun taas muut kaivostoimintaa harjoittavat yritykset saivat louhintaluvat ja käyttöoikeudet ainoastaan louhimismaksuja vastaan.

43 Kun otetaan huomioon Coal Industry Actissä säädetty järjestelmä, sellaisena kuin se ilmenee asiakirja-aineistosta, ja erityisesti Coal Authoritylle tämän lain 3 §:n 4 momentin mukaan kuuluva velvollisuus myöntää käyttöoikeudet "parhailla mahdollisilla ehdoilla, jotka se voi kohtuullisesti saada", sekä sen toimivallan väliaikaisuus, jonka nojalla Secretary of State myöntää British Coalille ja sitä seuranneille valtionyhtiöille vastikkeetta käyttöoikeuksia ja Coal Authorityn nimissä louhintalupia, vaikuttaa kuitenkin siltä, että järjestelmän luonteen ja rakenteen perusteella tavanomaiseksi katsottavassa tilanteessa kaivostoimintaa

harjoittavat yritykset maksavat vastikkeen niille myönnetyistä louhintaluvista ja käyttöoikeuksista.

44 Näin ollen British Coal ja sitä seuranneet valtionyhtiöt ovat ensimmäisen ajanjakson aikana saaneet EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa tarkoitettua tukea. Tämän tuen määrä vastaa niiden louhimismaksujen määrää, jotka Coal Authority olisi normaalisti vaatinut British Coalilta ja sitä seuranneilta valtionyhtiöiltä, jollei Secretary of State olisi käyttänyt toimivaltaansa.

45 Arvioidessaan sitä, ovatko ensimmäisellä ajanjaksolla toteutetut toimenpiteet EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan b alakohdassa tarkoitetulla tavalla syrjiviä, ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen on tutkittava, onko yhtäältä British Coalin ja sitä seuranneiden valtionyhtiöiden ja toisaalta muiden kaivostoimintaa harjoittavien yritysten tilanteiden välillä sellaisia huomattavia ja objektiivisia eroja, joilla voitaisiin perustella ensin mainittujen saamaa toiminnallista etua ja tällä tavalla välttää se, että tätä etua pidettäisiin syrjivänä toimenpiteenä. Pelkästään se, että British Coalin yksityistämisprosessia oli helpotettava, ei riitä oikeuttamisperusteeksi, ellei tämä seikka liity sellaisiin kaivostoimintaa koskeviin erityispiirteisiin, joita ei ollut otettu huomioon niiden erityisten kompensaatiotoimenpiteiden yhteydessä, jotka komissio oli hyväksynyt päätöksessään N:o 94/995/EHTY.

46 Näin ollen ennakkoratkaisua pyytävälle tuomioistuimelle on vastattava, että siinä vireillä olevassa asiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa, joka on ollut olemassa rakenneuudistuksen päivämäärästä alkaen siihen saakka, kun British Coalia seuranneiden ja tämän kaivostoimintaa jatkaneiden valtionyhtiöiden yhtiöosuudet siirrettiin tarjouskilpailun voittaneille yksityisille yrityksille, kyse on EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa tarkoitetuista tuista eikä tässä määräyksessä tarkoitetuista erityismaksuista. Samassa tilanteessa voi olla kyse myös 4 artiklan b alakohdassa tarkoitetusta tuottajien välisestä syrjinnästä. Näin on siinä tapauksessa, että yhtäältä British Coalin ja sitä seuranneiden ja sen kaivostoimintaa jatkaneiden valtionyhtiöiden ja toisaalta muiden kaivostoimintaa harjoittavien yritysten tilanteiden välillä ei ollut sellaisia huomattavia ja objektiivisia eroja, joilla olisi voitu perustella näiden kahden tuottajaryhmän eriarvoista kohtelua.

Toinen ajanjakso

47 Toisen ajanjakson osalta on todettava, ettei yksikään kaivostoimintaa harjoittava yritys saa eikä ole saanut louhintalupiaan ja käyttöoikeuksiaan vastikkeetta sen jälkeen, kun British Coalia seuranneiden valtionyhtiöiden yhtiöosuudet siirrettiin tarjouskilpailun voittaneille yksityisille yrityksille. Louhintalupiin ja käyttöoikeuksiin liittyvät oikeudet voidaan hankkia ja maksaa useita rinnakkaisia menettelytapoja noudattaen.

48 Yrityksillä, jotka osallistuivat British Coalia seuranneiden valtionyhtiöiden myyntiä koskeviin tarjouskilpailumenettelyihin, oli mahdollisuus hankkia nämä oikeudet määräämättömäksi ajaksi osana tarjouskilpailussa myytävien yhtiöiden oikeuksia ja velvoitteita. Asiakirja-aineistosta ei ilmene, etteivät nämä menettelyt olisi olleet avoimia, kilpailuperiaatteen mukaisia ja syrjimättömiä. Lisäksi kuten tämän tuomion 11 kohdassa on korostettu, muut kaivostoimintaa harjoittavat yritykset voivat itse valita mieleisensä niistä eri vaihtoehdoista, joilla käyttöoikeudet voidaan hankkia; tämä voi tapahtua muun muassa maksamalla kertaluonteinen maksu, kiinteämääräinen vuokra tai louhittujen hiilitonnien määrään perustuva vuokra taikka kahden tai kolmen tällaisen vaihtoehdon yhdistelmä.

49 Lähtökohtaisesti yksikään näistä hankintamuodoista ei vaikuta periaatteeltaan edullisemmalta kuin muut. Tietyn hankintamuodon edullisuus muihin verrattuna voi johtua tietyistä taloudellisista, teknisistä, kaupallisista ja rahoituksellisista tekijöistä, jotka riippuvat suureksi osaksi tulevaisuuden ennusteista ja joita eri toimijoiden on arvioitava mahdollisimman asianmukaisesti omassa kilpailutilanteessaan. Markkinoiden realiteettien vuoksi voi osoittautua, että tehdyt valinnat olivat tai eivät olleet järkeviä ja että ne hyödyttävät tai haittaavat tiettyä kilpailijaa muihin verrattuna. Tällainen etu tai haitta johtuu kuitenkin suoraan kilpailusta ja siitä, miten eri toimijoiden odotukset toteutuvat.

50 Silloin kun kaikilla toimijoilla on erotuksetta yhtäläinen mahdollisuus käyttää näitä eri hankintamuotoja, tällainen järjestelmä, jossa samantyyppinen oikeus

voidaan hankkia usealla eri tavalla, ei voi aiheuttaa minkäänlaista kilpailun vääristymistä. Ennakkoratkaisupyynnössä ei ole esitetty mitään sellaista seikkaa, joka osoittaisi, että mahdollisuus käyttää eri hankintamuotoja ei olisi ollut tai ei nykyisin olisi kaikille toimijoille yhtäläinen.

51 Näin ollen ennakkoratkaisua pyytävälle tuomioistuimelle on vastattava, että sen käsiteltävänä olevan kaltaisessa tilanteessa, joka on ollut olemassa siitä alkaen, kun British Coalia seuranneiden ja tämän kaivostoimintaa jatkaneiden valtionyhtiöiden yhtiöosuudet siirrettiin tarjouskilpailun voittaneille yksityisille yrityksille, ei ole kyse EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa tarkoitetuista tuista tai erityismaksuista eikä sen 4 artiklan b alakohdassa tarkoitetusta tuottajien välisestä syrjinnästä, koska mahdollisuus käyttää niitä eri vaihtoehtoja, joilla louhintaluvat ja käyttöoikeudet voidaan hankkia, on annettu ja annetaan kaikille toimijoille ketään syrjimättä.

Toinen kysymys

52 Toisella kysymyksellään kansallinen tuomioistuin pyytää vastausta siihen, annetaanko EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan b ja c alakohdassa taikka kivihiiliteollisuuden tukisäännöistä tehdyn komission päätöksen 3632/93/EHTY 9 artiklan 1 ja 4 kohdassa välittömästi yksityisille oikeussubjekteille sellaisia oikeuksia, joita kansallisten tuomioistuinten on suojattava, ja voiko Banks näiden säännösten ja määräysten perusteella jättää louhimismaksut maksamatta tai vaatia maksamiensa louhimismaksujen palauttamista.

53 Banks ja komissio ehdottavat, että tähän kysymykseen vastataan myöntävästi. Ne toteavat, että EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan b alakohdan tuottajien välistä syrjintää koskevia määräyksiä ja sen 4 artiklan c alakohdan erityismaksuja koskevia määräyksiä sovelletaan itsenäisesti, koska asiasta ei ole EHTY:n perustamissopimuksessa annettu tarkempia erityissääntöjä, ja että nämä määräykset ovat myös riittävän selviä ja ehdottomia. Lisäksi ne huomauttavat, että päätöksen N:o 3632/93/EHTY 9 artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltiot saavat panna suunnitellut tuet täytäntöön vasta sen jälkeen, kun komissio on hyväksynyt ne, ja katsovat, että tällä säännöksellä on myös välitön oikeus-

vaikutus samalla tavalla kuin sitä vastaavalla EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan viimeisellä virkkeellä (josta on tullut EY 88 artiklan 3 kohdan viimeinen virke).

54 Coal Authority ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus sitä vastoin väittävät, ettei kyseisillä säännöksillä ja määräyksillä ole välitöntä oikeusvaikutusta.

55 Coal Authorityn mukaan EHTY:n perustamissopimuksen määräyksillä ei voi olla välitöntä oikeusvaikutusta sen vuoksi, että tässä sopimuksessa annetaan komissiolle niin hallitseva asema. Sen mielestä EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan määräyksiä ei myöskään voida soveltaa itsenäisesti, koska niitä sovelletaan "tässä sopimuksessa määrätyin edellytyksin", eivätkä ne myöskään ole riittävän selviä ja ehdottomia.

56 Coal Authority, jonka kantaan Yhdistynyt kuningaskunta yhtyy, toteaa myös, että komissio on nimenomaan antanut tarkemmat erityissäännöt EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdan soveltamiseksi tehdessään päätöksen N:o 3632/93/EHTY, jossa tälle toimielimelle annetaan harkintavaltaa sen arvioidessa tukien soveltuvuutta yhteismarkkinoille. Lisäksi Coal Authority huomauttaa, että EHTY:n perustamissopimuksen 88 artiklassa komissio velvoitetaan tekemään päätöksiä, jos jäsenvaltiot eivät noudata jäsenyysvelvoitteitaan, joten EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan b ja c alakohdan määräysten täytäntöönpano tapahtuu välttämättä tällaisten päätösten avulla.

57 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on useaan kertaan todennut, EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan määräyksiä sovelletaan itsenäisesti ainoastaan tarkempien erityissääntöjen puuttuessa; jos ne toistetaan tai jos niitä on annettu EHTY:n perustamissopimuksen muissa määräyksissä, samaan määräykseen liittyviä sääntöjä on tarkasteltava kokonaisuutena ja sovellettava samanaikaisesti (em. asia Groupement des industries sidérurgiques luxembourgeoises v. korkea viranomainen, tuomion s. 91; asia C-128/92, Banks, tuomio 13.4.1994, Kok. 1994, s. I-1209, 11 kohta ja asia C-18/94, Hopkins ym., tuomio 2.5.1996, Kok. 1996, s. I-2281, 16 kohta).

58 Toisaalta sen ratkaisemiseksi, onko tietyllä EHTY:n perustamissopimuksen määräyksellä välitön oikeusvaikutus ja luodaanko sillä oikeuksia, joihin yksityiset voivat suoraan vedota ja joita kansallisten tuomioistuinten on suojattava, on varmistettava, että tämä määräys on selkeä ja ehdoton (em. asia Banks, tuomion 15 kohta).

59 Jos EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan tiettyä määräystä ei sovelleta itsenäisesti, sillä ei myöskään voi olla välitöntä oikeusvaikutusta (ks. em. asia Banks, tuomion 16 kohta ja asia Hopkins ym., tuomion 26 kohta).

60 Kun otetaan huomioon ensimmäiseen kysymykseen annettu vastaus, jonka mukaan ennakkoratkaisua pyytävässä tuomioistuimessa käsiteltävänä olevan kaltaisessa tilanteessa ei ole kyse erityismaksuista, on näin ollen tutkittava, viitataanko niissä EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan b alakohdan määräyksissä, jotka koskevat tuottajien välistä syrjintää, ja 4 artiklan c alakohdan tukia koskevissa määräyksissä muihin EHTY:n perustamissopimuksen tarkempiin erityissääntöihin tai johdetun oikeuden säädöksiin, ja jos vastaus on kieltävä, ovatko nämä säännökset ja määräykset selviä ja ehdottomia. Lisäksi on tutkittava, onko päätöksen N:o 3632/93/EHTY 9 artiklan 1 ja 4 kohdalla välitön oikeusvaikutus.

61 Ensinnäkin on hylättävä Coal Authorityn ja Yhdistyneen kuningaskunnan väite, jonka mukaan EHTY:n perustamissopimuksen 88 artikla olisi erityissääntö, joka estäisi 4 artiklan kyseisten määräysten itsenäisen soveltamisen.

62 EHTY:n perustamissopimuksen 88 artiklassa nimittäin määrätään muun muassa, että jos komissio katsoo, että jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä sille tämän sopimuksen mukaan kuuluvan velvollisuuden, komissio toteaa sen antamalla asiasta lausunnon perusteluineen varattuaan ensin valtiolle, jota asia koskee, tilaisuuden esittää huomautuksensa.

63 Tällaista luonteeltaan yleistä määräystä ei luonnollisestikaan voida pitää tämän tuomion 57 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitettuna tarkempana erityissääntönä. Sitä paitsi jos katsottaisiin, että EHTY:n perustamissopimuksen 88 artikla olisi tällainen erityissääntö, tämä johtaisi kyseisen oikeuskäytännön vastaisesti siihen, ettei saman sopimuksen 4 artiklan mitään määräyksiä voitaisi soveltaa itsenäisesti.

EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdan tukia koskevat määräykset ja päätöksen N:o 3632/93/EHTY 9 artiklan 1 ja 4 kohta

64 Vaikka edellä mainitussa asiassa De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg vastaan korkea viranomainen annetusta tuomiosta olisi alunperin voitu päätellä, että EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdan tukia koskevat määräykset olisivat täysin itsenäisesti sovellettavia ja että niillä olisi täysimääräinen välitön oikeusvaikutus, tämä tulkinta on nykyisin vanhentunut.

65 Komissio on nimittäin vuodesta 1965 alkaen tehnyt EHTY:n perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla useita peräkkäisiä, tukisäännöiksi kutsuttuja yleisiä päätöksiä, joissa tietyin edellytyksin ja tietyissä tyhjentävästi luetelluissa tapauksissa hyväksytään se, että jäsenvaltiot myöntävät kivihiiliteollisuudelle avustuksia tai tukia, minkä johdosta näitä on pidettävä yhteismarkkinoiden asianmukaisen toiminnan kannalta yhteensoveltuvina yhteisön tukina.

66 Käsiteltävänä olevassa tapauksessa sovellettava päätös on päätös N:o 3632/93/EHTY, jonka voimassaolo päättyy 23.7.2002. Tässä päätöksessä määritellään kivihiiliteollisuudelle myönnettävän tuen käsite (1 artikla), vahvistetaan tukien myöntämisedellytykset (2—7 artikla) ja annetaan yksityiskohtaiset menettelysäännöt niiden rahoitustoimenpiteiden tiedoksiantamisesta, jotka jäsenvaltiot aikovat toteuttaa kivihiiliteollisuuden hyväksi, ja tukien tutkinnasta sekä hyväksymisestä komissiossa (8 ja 9 artikla).

67 Ne EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdan määräykset, jotka koskevat avustusten tai tukien soveltuvuutta yhteismarkkinoille, on siis pantu täytäntöön päätöksellä N:o 3632/93/EHTY, joten tässä mielessä tätä määräystä ei sovelleta itsenäisesti eikä sillä näin ollen ole välitöntä oikeusvaikutusta.

68 Päätöksen N:o 3632/93/EHTY 8 ja 9 artiklassa komissiolle annetaan yksinomainen toimivalta arvioida, onko tuki tässä päätöksessä vahvistettujen edellytysten mukainen. Tästä seuraa, että ellei komissio ole tehnyt asiasta päätöstä, yksityiset eivät voi riitauttaa tuen soveltuvuutta yhteismarkkinoille kansallisissa tuomioistuimissa (ks. analogisesti EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan ja 66 artiklan 7 kohdan osalta em. asia Banks, tuomion 17 ja 18 kohta sekä EHTY:n perustamissopimuksen 63 artiklan 1 kohdan osalta em. asia Hopkins ym., tuomion 27 kohta).

69 Päätöksen N:o 3632/93/EHTY 9 artiklan 1 kohdassa jäsenvaltiot kuitenkin velvoitetaan antamaan komissiolle tiedoksi kaikki rahoitustoimenpiteet, jotka ne aikovat toteuttaa kivihiiliteollisuuden hyväksi, kun taas sen 9 artiklan 4 kohdan ensimmäisen virkkeen mukaan jäsenvaltiot voivat panna suunnitellut tuet täytäntöön vasta komission hyväksynnän jälkeen.

70 Tämä viimeksi mainittu säännös vastaa sisällöllisesti EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan viimeistä virkettä, jonka mukaan asianomainen jäsenvaltio ei saa toteuttaa ehdottamiaan tukitoimenpiteitä, ennen kuin komissio on tehnyt menettelyssä lopullisen päätöksen. Tällä EY:n perustamissopimuksen määräyksellä on välitön oikeusvaikutus ja sillä luodaan yksityisille oikeuksia, joita kansallisten tuomioistuinten on suojattava, kuten yhteisöjen tuomioistuin on jo todennut (ks. mm. asia 120/73, Lorenz, tuomio 11.12.1973, Kok. 1973, s. 1471, 8 kohta; Kok. Ep. II, s. 177). Näin ollen myös päätöksen N:o 3632/93/EHTY 9 artiklan 4 kohdan ensimmäisellä virkkeellä on katsottava olevan sama vaikutus.

71 Jotta kansallinen tuomioistuin pystyisi ratkaisemaan, onko jäsenvaltion toimenpiteeseen, joka on toteutettu ottamatta huomioon päätöksen N:o 3632/93/

EHTY 9 artiklassa vahvistettua alustavaa tutkimusmenettelyä, sovellettava tätä artiklaa, se saattaa joutua tulkitsemaan EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa ja tämän päätöksen 1 artiklassa tarkoitettua tuen käsitettä.

72 Edellä esitetystä seuraa, että EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdalla ei ole välitöntä oikeusvaikutusta siltä osin kuin se koskee tukien soveltuvuutta yhteismarkkinoille. Sitä vastoin päätöksen N:o 3632/93/EHTY 9 artiklan 4 kohdan ensimmäisellä virkkeellä on välitön oikeusvaikutus ja sillä luodaan yksityisille oikeuksia, joita kansallisten tuomistuinten on suojattava. Tältä osin kansalliset tuomioistuimet saattavat joutua tulkitsemaan EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa ja päätöksen N:o 3632/93/EHTY 1 artiklassa tarkoitettua tuen käsitettä.

73 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on EY:n perustamissopimuksen alalla katsonut, se, että kansalliset viranomaiset eivät noudata kieltoa toteuttaa tuet ilman komission hyväksyntää, vaikuttaa tuen toteuttamista koskevien toimenpiteiden pätevyyteen. Kansallisten tuomioistuinten on taattava yksityisille oikeussubjekteille, jotka voivat vedota tämän kiellon noudattamatta jättämiseen, että kaikki siitä johtuvat seuraamukset määrätään kansallisen lain mukaisesti siitä riippumatta, onko kyse tukitoimenpiteiden toteuttamista koskevien toimien pätevyydestä tai tämän määräyksen taikka mahdollisten välitoimien vastaisesti myönnettyjen taloudellisten tukien palauttamisesta (ks. asia C-354/90, Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires et Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon, tuomio 21.11.1991, Kok. 1991, s. I-5505, 12 kohta; Kok. Ep. XI, s. 495).

74 Lisäksi kuten yhteisöjen tuomioistuin on katsonut, lainvastaisen tuen poistaminen perimällä se takaisin on looginen seuraus sen lainvastaisuuden toteamisesta (ks. mm. asia C-142/87, Belgia v. komissio, ns. Tubemeuse-tapaus, tuomio 21.3.1990, Kok. 1990, s. I-959, 66 kohta, Kok. Ep. X, s. 387; em. asia Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires et Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon, tuomion 12 kohta; asia C-183/91, komissio v. Kreikka, tuomio 10.6.1993, Kok. 1993, s. I-3131,

16 kohta ja asia C-39/94, SFEI ym., tuomio 11.7.1996, Kok. 1996, s. I-3547, 68 kohta). On kuitenkin täsmennettävä, mihin asti päätöksen 3632/93/EHTY 9 artiklan 4 kohdan ensimmäisen virkkeen välitön oikeusvaikutus voi ulottua sen kaltaisessa tilanteessa, josta kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa on kyse.

75 Lainvastaisen tai yhteismarkkinoille soveltumattoman tuen maksamista edeltäneen tilanteen palauttaminen on välttämätöntä perustamissopimusten valtiontukia koskevien määräysten tehokkaan vaikutuksen turvaamiseksi, ja kansallisen tuomioistuimen on olosuhteet huomioon ottaen pyrittävä selvittämään, onko yksityisten oikeussubjektien vaatimukset mahdollista hyväksyä, jotta aikaisempi tilanne voidaan palauttaa (ks. vastaavasti em. asia Tubemeuse, 66 kohta).

76 Kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa Banks ei vaadi, että tuki maksettaisiin takaisin, vaan se vaatii, että se itse vapautetaan louhimismaksuista. Tässä yhteydessä on todettava, että tuen takaisinperiminen saattaisi joka tapauksessa osoittautua mahdottomaksi.

77 Se, että British Coalia seuranneet valtionyhtiöt on myöhemmin ostettu markkinaehdoin avoimessa ja kilpailuperiaatteen mukaisessa tarjouskilpailussa, antaa nimittäin aihetta katsoa, että British Coalin ja näiden valtionyhtiöiden saamaa tukea ei voida pitää RJB:n kaltaisen, tarjouskilpailun voittaneen yksityisen yrityksen saamana tukena. Koska viimeksi mainitut yritykset ovat ostaneet kyseiset yritykset kilpailuolosuhteissa, joissa ketään ei ole syrjitty, ja lähtökohtaisesti markkinahintaan, eli korkeimpaan hintaan, jonka tavanomaisissa kilpailuolosuhteissa toimiva yksityinen sijoittaja oli valmis maksamaan näistä yhtiöistä tilanteessa, jossa ne silloin olivat erityisesti valtiontukia saatuaan, kyseinen tuki on arvostettu markkinahintaan ja se sisältyy kauppahintaan. Tässä tilanteessa tarjouskilpailun voittaneiden yritysten ei voida katsoa saaneen etua verrattuna muihin markkinoilla toimiviin yrityksiin (ks. asia C-305/89, Italia v. komissio, tuomio 21.3.1991, Kok. 1991, s. I-1603, 40 kohta). Tarjouskilpailun voittaneita yksityisiä yrityksiä, kuten RJB:tä, ei siten voitu vaatia palauttamaan kyseistä tukea.

78 Periaatteessa kuitenkin silloin, kun tukea saanut yhtiö on myyty markkinahintaan, aiemmin maksetun tuen vaikutukset näkyvät kauppahinnassa, ja tuesta saatu etu jää kyseisen yhtiön myyjälle. Tällaisessa tapauksessa tukea edeltäneen tilanteen palauttaminen edellyttää ensisijaisesti, että myyjä maksaa tuen takaisin.

79 Sen kaltaisessa tilanteessa, josta kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa on kyse, sillä, että tukea saaneiden yhtiöiden myyjä maksaa tuen takaisin, voi kuitenkin olla vaikutusta ainoastaan, jos myyjä ei ole taloudelliselta kannalta sama kuin tuen antaja, sillä tällöinhän tuensaaja maksaisi tuen takaisin itselleen. Tässä asiassa valtiota oli kuitenkin pidettävä mahdollisen tuen antajana, koska louhimismaksut, joista British Coal ja sitä seuranneet valtionyhtiöt oli vapautettu, olisi normaalisti maksettu valtiolle. Jos valtio sai lopulta yksityistämisestä saadut varat, valtiota on pidettävä samanaikaisesti sekä myyjänä että tuen antajana. Tilanne on sama, jos yksityistämisestä saadut varat sai British Coal, jota pidettiin toiminnassa ilmeisesti tiettyjen sen menneeseen toimintaan liittyvien velvoitteiden täyttämiseksi, tai jokin muu taho, joka ei toimi markkinoilla, joilla on kilpailua, ja jos valtio on tällä tavalla välttynyt vastaavilta menoilta. Tässä tapauksessa tukea edeltänyttä tilannetta ei voida palauttaa maksamalla tuki takaisin.

80 Tämä ei kuitenkaan voi johtaa siihen, että muut kaivostoimintaa harjoittavat yritykset vapautettaisiin taannehtivasti velvollisuudesta maksaa riidanalaiset louhimismaksut. Ne, joiden on maksettava pakollinen maksu, eivät nimittäin voi jättää suorittamatta kyseistä maksua vedoten siihen, että muiden saamaa vapautusta on pidettävä valtiontukena (ks. asia C-437/97, EKW et Wein & Co, tuomio 9.3.2000, Kok. 2000, s. I-1157, 51—53 kohta ja asia C-36/99, Idéal tourisme, tuomio 13.7.2000, Kok. 2000, s. I-6049, 26—29 kohta). Näin ollen kun otetaan huomioon se, että kyseinen toimenpide on määritelty tueksi, sen kaltaisia vaatimuksia, jotka Banks on esittänyt kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa, ei voida hyväksyä edes tämän tuomion 77—79 kohdassa mainituissa erityisissä olosuhteissa; tämä ei kuitenkaan vaikuta mahdollisiin kanteisiin, jotka British Coalin entiset kilpailijat voisivat nostaa — jos sitä varten

asetetut edellytykset täyttyvät — korvauksen saamiseksi vahingosta, joka niille on aiheutunut siitä, että British Coal ja sitä seuranneet valtionyhtiöt ovat saaneet niihin nähden kilpailuedun.

EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan b alakohdan tuottajien välistä syrjintää koskevat määräykset

81 EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan b alakohdan lisäksi useissa tämän sopimuksen muissa määräyksissä kielletään tietyntyyppiset syrjintämuodot. Yksikään näistä muista määräyksistä ei kuitenkaan koske tuottajien välistä syrjintää.

82 Lisäksi EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan 1 kohdassa kielletään yritysten väliset sopimukset, jotka ovat omiaan suoraan tai välillisesti estämään, rajoittamaan tai vääristämään tavanomaista kilpailua yhteismarkkinoilla, ja sen 65 artiklan 4 kohdassa annetaan komissiolle yksinomainen toimivalta valvoa tämän määräyksen noudattamista.

83 Asiassa 2/56, Geitling vastaan korkea viranomainen, 20.3.1957 antamassaan tuomiossa (Kok. 1957, s. 9, 44) yhteisöjen tuomioistuin kuitenkin hylkäsi väitteen, jonka mukaan 65 artiklan määräykset estäisivät 4 artiklan b alakohdan perustavanlaatuisten määräysten soveltamisen sen vuoksi, että ensin mainitut olisivat erityismääräyksiä (lex specialis). Yhteisöjen tuomioistuin nimittäin katsoi, että EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan b alakohta ja 65 artikla eivät estä toinen toisensa soveltamista eivätkä kumoa toinen toistaan, että niiden tarkoituksena on yhteisön tavoitteiden saavuttaminen, että ne tältä osin täydentävät toisiaan ja että tietyissä tapauksissa niiden määräysten soveltamisalat saattavat kattaa tosiseikkoja, joihin kyseisiä artikloja on sovellettava samanaikaisesti ja yhdessä.

84 Näin ollen se, että tiettyyn syrjintään sovelletaan EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklaa, ei estä 4 artiklan b alakohdan itsenäistä soveltamista.

85 EHTY:n perustamissopimuksen 66 artiklan 1 kohdassa sen sijaan yritysten välisten keskittymien edellytykseksi asetetaan komission ennakolta antama hyväksyntä. Tämän artiklan 2 kohdassa määrätään muun muassa, että keskittymää arvioidessaan komission on 4 artiklan b alakohdassa vahvistettua syrjimättömyyden periaatetta noudattaen otettava huomioon yhteisössä toimivien, samankaltaisten yritysten koko, siinä määrin kuin komissio pitää sitä perusteltuna erilaisista kilpailun edellytyksistä johtuvien haittojen välttämiseksi tai oikaisemiseksi.

86 Vaikka EHTY:n perustamissopimuksen 66 artiklassa viitataankin sen 4 artiklan b alakohtaan, ei kuitenkaan voida katsoa, että ensin mainitulla pantaisiin täytäntöön viimeksi mainittu. Mainitussa 66 artiklassa ei nimittäin täsmennetä 4 artiklan b alakohdassa vahvistetun syrjimättömyyden periaatteen soveltamisedellytyksiä vaan ainoastaan määrätään, että komission on otettava tämä periaate huomioon arvioidessaan sitä, soveltuuko keskittymä yhteen EHTY:n perustamissopimuksen kanssa.

87 Lopuksi on todettava, että EHTY:n perustamissopimuksen 67 artikla koskee erilaisia jäsenvaltioiden toimista kilpailun edellytyksille aiheutuvia vahinkoja.

88 EHTY:n perustamissopimuksen 4 ja 67 artikla koskevat kuitenkin kahta erillistä asiaa; ensin mainitulla poistetaan ja kielletään tietyt jäsenvaltioiden toimenpiteet alalla, joka on EHTY:n perustamissopimuksella saatettu yhteisön toimivaltaan, ja jälkimmäisellä pyritään estämään kilpailuvahingot, jotka jäsenvaltioille jätetyn toimivallan käyttämisestä saattaa aiheutua (em. asia De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg v. korkea viranomainen, s. 41). Näin ollen EHTY:n perustamissopimuksen 67 artikla kattaa ne yleiset toimenpiteet, joita jäsenvaltiot voivat toteuttaa talous- ja sosiaalipolitiikkansa yhteydessä, ja ne jäsenvaltioiden toteuttamat toimenpiteet, joita sovelletaan muilla aloilla kuin hiili- ja terästeollisuudessa mutta jotka saattavat tuntuvasti vaikuttaa kilpailun edellytyksiin näillä teollisuuden aloilla.

89 EHTY:n perustamissopimuksen 67 artiklalla ei näin ollen myöskään ole tarkoitus panna täytäntöön saman sopimuksen 4 artiklan b alakohtaa.

90 Edellä esitetystä seuraa, ettei EHTY:n perustamissopimuksessa ole 4 artiklan b alakohtaa tarkempia erityissääntöjä siltä osin kuin tuottajien välistä syrjintää. Näin ollen tätä määräystä sovelletaan itsenäisesti.

91 Koska EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan b alakohdassa määrätään, että tuottajien välistä syrjintää aiheuttavia toimenpiteitä pidetään yhteismarkkinoille soveltumattomina, minkä vuoksi ne poistetaan ja kielletään, siinä asetetaan selvä ja ehdoton velvollisuus. Yhteisöjen tuomioistuin on tältä osin todennut, että EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklassa tarkoitetut poistamiset ja kiellot ovat poikkeuksellisen selviä ja ehdottomia (em. asia De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg v. korkea viranomainen, s. 47). Näin ollen EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan b alakohdan tuottajien välistä syrjintää koskevissa määräyksissä yksityisille oikeussubjekteille luodaan suoraan sellaisia oikeuksia, joita kansallisten tuomioistuinten on suojattava.

92 Sen kaltaisessa tilanteessa, josta kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa on kyse ja jossa mahdollinen syrjintä johtuisi siitä, että lainvastaista tukea myönnetään vapauttamalla tietyt yritykset louhimismaksuista, syrjinnän toteaminen ei kuitenkaan voi johtaa siihen — kun otetaan huomioon tämän tuomion 80 kohdassa esitetyt näkemykset — että tuensaajan kilpailijoiden vaatimukset, joiden mukaan ne pitäisi vapauttaa taannehtivasti velvollisuudesta maksaa nämä louhimismaksut, olisi hyväksyttävä.

93 Näin ollen toiseen kysymykseen on vastattava, että niissä EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan b alakohdan määräyksissä, jotka koskevat tuottajien välistä syrjintää, ja komission päätöksen 3632/93/EHTY 9 artiklan 4 kohdan ensimmäisessä virkkeessä yksityisille oikeussubjekteille luodaan suoraan sellaisia oikeuksia, joita kansallisten tuomioistuinten on suojattava. Sitä vastoin tukien

soveltuvuutta yhteismarkkinoille koskevissa EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdan määräyksissä ei sellaisenaan luoda tällaisia oikeuksia. Kansallisilla tuomioistuimilla on kuitenkin toimivalta tulkita EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa ja päätöksen 3632/93/EHTY 1 artiklassa tarkoitettua tuen käsitettä, jotta ne voivat määrätä tämän päätöksen 9 artiklan 4 kohdan ensimmäisen virkkeen mahdollisesta rikkomisesta johtuvat seuraamukset.

94 Lisäksi toiseen kysymykseen on vastattava, että kun kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa tuki todetaan lainvastaiseksi sen vuoksi, ettei komissio ollut hyväksynyt sen myöntämistä, ja mahdollisesti katsotaan, että kyseessä on EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan b alakohdassa tarkoitettu tuottajien välinen syrjintä sen vuoksi, että tietyt tuottajat ovat joutuneet maksamaan louhimismaksuja kun taas toiset on vapautettu näistä maksuista, tämä ei voi aiheuttaa sitä, että louhimismaksuja maksaneet tuottajat olisi taannehtivasti vapautettava velvollisuudesta maksaa nämä maksut.

Kolmas kysymys

95 Kolmannella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin haluaa tietää, että jos toiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, voiko kansallinen tuomioistuin todeta, että kyseessä on EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan b alakohdassa tarkoitettu syrjintä tai 4 artiklan c alakohdassa ja komission päätöksen 3632/93/EHTY 1 artiklassa tarkoitettu tuki siitä huolimatta, että komissio:

— on tehnyt päätöksen 94/995/EHTY,

— on tehnyt 21.12.1994 päivätyn päätöksen, ja

— on lähettänyt 4.5.1995 ja 14.7.1995 päivätyt kirjeet.

96 Siitä huolimatta, että ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen toisen kysymyksen toiseen osaan on vastattu kieltävästi, ja kun otetaan huomioon, että alioikeudessa vireillä olleen pääasian vastaajalla voi silti olla tarvetta saada todetuksi edellä tarkoitetun syrjinnän tai valtiontuen olemassaolo, yhteisöjen tuomioistuin katsoo, että kolmanteen kysymykseen voi olla tarpeen vastata.

97 Coal Authority ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, jotka ovat ehdottaneet kieltävän vastauksen antamista toiseen kysymykseen, katsovat, että tilanteessa, josta ennakkoratkaisua pyytävässä tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa on kyse, kansallinen tuomioistuin ei voi missään tapauksessa suoraan soveltaa EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan b ja c alakohtaa.

98 Niiden mukaan NALOOn kantelu koski erityisesti riidanalaisia louhimismaksuja koskevien säännösten soveltamista British Coalin yksityistämisen jälkeen. Komissio kuitenkin hylkäsi tämän kantelun 4.5 ja 14.7.1995 päivättyihin kirjeisiin sisältyvissä päätöksissään. Näin ollen Coal Authorityn ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen mielestä nämä päätökset, joita ei ole riitautettu Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, sitovat kansallisia tuomioistuimia. Coal Authorityn mukaan komissio oli hylännyt NALOOn kantelun 21.12.1994 tekemässään päätöksessä ja — vaikkakin implisiittisesti — päätöksessään 94/995/EHTY.

99 Sitä vastoin Banks ja komissio väittävät, että ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen mainitsemat komission päätökset eivät estä kyseistä tuomioistuinta toteamasta, että kyseessä on tuottajien välinen syrjintä tai EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa ja päätöksessä 3632/93/EHTY tarkoitettu tuki. Banks, jonka mielestä NALOOn kantelu ei koskenut riidanalaisia

louhimismaksuja koskevien säännösten soveltamista British Coalin yksityistämisen jälkeen, ja komissio, joka on tämän osalta eri mieltä, ovat kuitenkin samaa mieltä siitä, ettei tämä toimielin ole näissä päätöksissä ottanut kantaa tähän kysymykseen.

100 Tältä osin yhteisöjen tuomioistuimen toiseen kysymykseen antamasta vastauksesta ilmenee, että kansallisilla tuomioistuimilla on toimivalta todeta, että kyseessä on EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan b alakohdassa tarkoitettu tuottajien välinen syrjintä tai EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa ja päätöksen 3632/93/EHTY 1 artiklassa tarkoitettu tuki.

101 Kysymys siitä, vaikuttavatko ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen mainitsemat komission päätökset tämän toimivallan käyttöön, tulee esille ainoastaan, jos komissio on näissä päätöksissä ottanut tosiasiassa kantaa siihen, soveltuuko riidanalaisia louhimismaksuja koskeva järjestelmä yhteen EHTY:n perustamissopimuksen kanssa. Näin ollen aluksi on aiheellista tutkia näiden päätösten sisältöä.

102 Ensinnäkin päätöksessä 94/995/EHTY komissio hyväksyi varainhoitovuosien 1994/1995 ja 1995/1996 osalta useita tukia, joiden tarkoituksena oli korvata British Coalin hiilikaivostoiminnasta aiheutuneet ympäristövahingot, kattaa erilaiset sosiaalietuudet ja rahoittaa kulut, jotka aiheutuivat British Coalin entisten työntekijöiden oikeuksista ilmaisiin polttoainetoimituksiin, sekä kattaa tietyt British Coalin rakenneuudistuksesta aiheutuvat kulut.

103 Näin ollen ei voida katsoa, että komissio olisi tässä päätöksessään, joka koskee tietyille varainhoitovuosille suunniteltuja tarkasti määriteltyjä tukia, ottanut tavalla tai toisella kantaa riidanalaisiin louhimismaksuihin.

104 Toiseksi komissio on 21.12.1994 tekemällään päätöksellä, joka perustuu EHTY:n perustamissopimuksen 66 artiklan 2 kohtaan, hyväksynyt kaupan, jolla RJB hankki CNML:n omistukseensa. Tämä keskittymän hyväksymisestä tehty päätös koskee ainoastaan yrityksen RJB/CNML markkina-asemaa. Komissio ei siis ottanut tässä päätöksessä kantaa siihen, soveltuiko riidanalaisia louhimismaksuja koskeva järjestelmä yhteen EHTY:n perustamissopimuksen kanssa, eikä keskittymähanketta koskevassa ilmoituksessa myöskään viitattu tähän järjestelmään.

105 Kolmanneksi komissio on 4.5. ja 14.7.1995 päivätyissä kirjeissään vastannut NALOOn kanteluun siltä osin kuin se koski lainvastaisia valtiontukia, joiden tutkiminen kuului komission energian pääosaston toimivaltaan. Asiakirja-aineistosta kuitenkin ilmenee, ettei komissio ole näissä kirjeissään ottanut kantaa riidanalaisia louhimismaksuja koskevaan järjestelmään valtiontukia koskevien määräysten kannalta.

106 Edellä esitetyn perusteella on todettava, ettei komissio ole yhdessäkään ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen mainitsemista päätöksistä ottanut kantaa siihen, soveltuuko riidanalaisia louhimismaksuja koskeva järjestelmä yhteen EHTY:n perustamissopimuksen kanssa.

107 Näin ollen kolmanteen kysymykseen on vastattava, että kansallinen tuomioistuin voi todeta, että kyseessä on EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan b alakohdassa tarkoitettu syrjintä tai 4 artiklan c alakohdassa ja komission päätöksen 3632/93/EHTY 1 artiklassa tarkoitettu tuki siitä huolimatta, että komissio:

— on tehnyt päätöksen 94/995/EHTY,

— on tehnyt 21.12.1994 päivätyn päätöksen, ja

— on lähettänyt 4.5.1995 ja 14.7.1995 päivätyt kirjeet.

Neljäs kysymys

108 Neljännen kysymyksensä ensimmäisessä osassa ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin kysyy, estääkö se, ettei Banks eikä NALOO ole nostanut EHTY:n perustamissopimuksen 33 artiklan mukaista kumoamiskannetta päätöksestä 94/995/EHTY, 21.12.1994 tehdystä päätöksestä tai 4.5.1995 ja 14.7.1995 päivätyistä kirjeistä, Banksiä vetoamasta kansallisissa tuomioistuimissa EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan b ja c alakohdan sekä komission päätöksen 3632/93/EHTY väitettyyn rikkomiseen. Neljännen kysymyksen toisessa osassa ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin kysyy, voiko Banks vedota kansallisissa tuomioistuimissa näihin väitettyihin rikkomisiin, vaikkei Banks eikä Naloo ole pannut vireille EHTY:n perustamissopimuksen 35 artiklan mukaista menettelyä velvoittaakseen komission ottamaan kantaa näihin väitettyihin rikkomisiin.

Neljännen kysymyksen ensimmäinen osa

109 Banks ja komissio väittävät erityisesti, että ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen tarkoittamat komission päätökset eivät koske riidanalaista louhi-

mismaksujärjestelmää ja etteivät ne näin ollen voi estää Banksiä vetoamasta kansallisissa tuomioistuimissa siihen, ettei tämä järjestelmä sovellu yhteen kyseisten EHTY:n perustamissopimuksen määräysten kanssa.

110 Sitä vastoin Coal Authority ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus katsovat, ettei Banksillä enää ole oikeutta riitauttaa näiden päätösten pätevyyttä välillisesti kansallisissa tuomioistuimissa, koska se ei ole nostanut kannetta ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen tarkoittamien komission päätösten kumoamiseksi.

111 Tältä osin on muistettava, että yhteisöjen tuomioistuin on EY:n perustamissopimuksen alaan kuuluvassa asiassa C-188/92, TWD Textilwerke Deggendorf, 9.3.1994 antamassaan tuomiossa (Kok. 1994, s. I-833; Kok. Ep. XV, s. 67) katsonut, ettei tuensaaja voi vedota sellaisen komission päätöksen pätemättömyyteen, jossa jäsenvaltio määrätään perimään tuensaajalle maksettu tuki takaisin, jos tuensaaja ei ole vaatinut komission päätöksen kumoamista EY:n perustamissopimuksen 173 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 230 artikla) perusteella ja jos sen oikeudesta vaatia päätöksen kumoamista ei ole mitään epäilystä. Yhteisöjen tuomioistuin katsoi itse asiassa, että päinvastaisen ratkaisun hyväksyminen merkitsisi sitä, että tuen saajalle annettaisiin mahdollisuus kiertää se lopullinen luonne, joka päätöksellä on oikeusvarmuuden periaatteen mukaan oltava sen jälkeen, kun EY:n perustamissopimuksen 173 artiklassa kanteen nostamiselle asetettu määräaika on päättynyt (ks. myös asia C-178/95, Wiljo, tuomio 30.1.1997, Kok. 1997, s. I-585, 21 kohta ja asia C-239/99, Nachi Europe, tuomio 15.2.2001, Kok. 2001, s. I-1197, 30 kohta).

112 Jotta edellä mainitussa asiassa TWD Textilwerke Deggendorf omaksuttua ratkaisua voitaisiin kuitenkin soveltaa tässä asiassa, on edellytettävä ainakin, että Banksin kansallisissa tuomioistuimissa nostamissa kanteissa kyseenalaistetaan niiden komission aikaisempien päätösten pätevyys, jotka se olisi voinut riitauttaa. Kuten yhteisöjen tuomioistuin on tämän tuomion 107 kohdassa kuitenkin todennut, komissio ei ole yhdessäkään ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen mainitsemista päätöksistä ottanut kantaa siihen, soveltuuko riidanalainen louhimismaksujärjestelmä yhteen EHTY:n perustamissopimuksen kanssa.

113 Näin ollen se, ettei Banks eikä NALOO ole nostanut kumoamiskannetta näistä päätöksistä, ei estä Banksiä vetoamasta kansallisissa tuomioistuimissa EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan b alakohdan tuottajien välistä syrjintää koskevien määräysten ja komission päätöksen 3632/93/EHTY 9 artiklan 4 artiklan ensimmäisen virkkeen rikkomiseen.

Neljännen kysymyksen toinen osa

114 Coal Authority ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus katsovat, että jos komissio ei olisi hylännyt NALOOn kantelua ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen tarkoittamissa päätöksissä, Banks olisi joutunut panemaan vireille EHTY:n perustamissopimuksen 35 artiklan mukaisen menettelyn. Koska Banks ei ole toiminut tällä tavalla, sillä ei enää ole oikeutta saattaa kansallisen tuomioistuimen käsiteltäviksi niitä samoja väitteitä, jotka sisältyivät NALOOn kanteluun.

115 Banks ja tietyin varauksin komissio ovat eri mieltä.

116 On syytä korostaa, että ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin on olettanut — mikä vaikuttaa tosiseikkojen mukaiselta — ettei komissio ollut vielä ottanut kantaa riidanalaisia louhimismaksuja koskevaan järjestelmään. Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin pohtii, estääkö tässä tapauksessa se, ettei Banks eikä NALOO ole pannut vireille EHTY:n perustamissopimuksen 35 artiklan mukaista menettelyä velvoittaakseen komission ottamaan kantaa tähän järjestelmään, Banksiä vetoamasta kansallisissa tuomioistuimissa EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan b tai c alakohdan ja komission päätöksen 3632/93/EHTY rikkomiseen.

117 Kuten toiseen kysymykseen annetusta vastauksesta ilmenee, kansallisilla tuomioistuimilla on toimivalta arvioida, onko EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan b alakohdan tuottajien välistä syrjintää koskevia määräyksiä ja päätöksen 3632/93/EHTY 9 artiklan 4 kohdan säännöksiä rikottu.

118 Kansallisten tuomioistuinten velvollisuutta soveltaa näitä säännöksiä ja määräyksiä ei voida rajoittaa pelkästään sen vuoksi, että komission käsiteltäväksi saatettu kantelu koskee samankaltaisia kysymyksiä, joihin komissio ei vielä ole ottanut kantaa, siinäkin tapauksessa, että kantelun tekijä, joka on asianosaisena kansallisen tuomioistuimen oikeudenkäynnissä, olisi voinut panna vireille EHTY:n perustamissopimuksen 35 artiklan mukaisen menettelyn.

119 Vaikka komissio ja kansalliset tuomioistuimet voivat olla samanaikaisesti toimivaltaisia soveltamaan tiettyjä EHTY:n perustamissopimuksen määräyksiä, niillä ei välttämättä ole samat toimivaltuudet hyväksyä erilaisia näihin määräyksiin perustuvia yksityisten vaatimuksia (EY:n perustamissopimuksen osalta ks. Notice on cooperation between national courts and the Commission in applying Articles 85 and 86 of the EEC Treaty, EYVL C 39, s. 6). Näin ollen ei voida edellyttää, että yksityinen oikeussubjekti, joka on tehnyt komissiolle kantelun tämäntyyppisten määräysten perusteella, ajaa kaikissa tilanteissa asiaansa komissiossa ja panee tarvittaessa vireille EHTY:n perustamissopimuksen 35 artiklan mukaisen menettelyn ja odottaa, että komissio ottaa kantaa kanteluun, vaikka komissio ei osoittaisi minkäänlaista aikomusta käsitellä kantelua ja vaikka tilanteen kehittymisestä riippuen saattaa olla kyseisen yksityisen oikeussubjektin edun mukaista nostaa ensisijaisesti kanne kansallisessa tuomioistuimessa — tai sillä on siihen velvollisuus.

120 Näin ollen periaate, josta komissio muistuttaa huomautuksissaan ja jonka mukaan asian saattamista komission käsiteltäväksi EHTY:n perustamissopimuksen 35 artiklan perusteella ei voida lykätä loputtomiin erityisesti silloin, kun komissio ei ilmeisestikään halua ryhtyä toimenpiteisiin (ks. asia 59/70, Alankomaat v. komissio, tuomio 6.7.1971, Kok. 1971, s. 639,

14—19 kohta; Kok. Ep. I, s. 587), ei vaikuta kantelun tehneen oikeussubjektin mahdollisuuteen vedota kansallisessa tuomioistuimessa niihin EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan b alakohdan määräyksiin, jotka koskevat tuottajien välistä syrjintää, ja päätöksen N:o 3632/93/EHTY 9 artiklan 4 kohdan määräyksiin.

121 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on EY:n perustamissopimuksen alalla jo todennut, jäsenvaltioiden tuomioistuinten on EY:n perustamissopimuksen 5 artiklassa (josta on tullut EY 10 artikla) — joka vastaa sisällöllisesti EHTY:n perustamissopimuksen 86 artiklan ensimmäistä ja toista kohtaa — vahvistetun yhteistyöperiaatteen mukaan turvattava yhteisön oikeuden välittömästä oikeusvaikutuksesta oikeussubjekteille johtuva oikeussuoja. Jos kyseisellä alalla ei ole annettu yhteisön säännöksiä, kunkin jäsenvaltion sisäisessä oikeusjärjestyksessä on määriteltävä toimivaltaiset tuomioistuimet ja annettava menettelysäännöt sellaisia oikeussuojakeinoja varten, joilla pyritään turvaamaan yhteisön oikeuden välittömään oikeusvaikutukseen perustuvat oikeussubjektien oikeudet. Nämä menettelysäännöt eivät kuitenkaan saa olla epäedullisempia kuin ne, jotka koskevat samankaltaisia jäsenvaltion sisäiseen oikeuteen perustuvia vaatimuksia, eivätkä ne saa olla sellaisia, että yhteisön oikeudessa vahvistettujen oikeuksien käyttäminen on käytännössä mahdotonta tai suhteettoman vaikeaa (ks. mm. asia C-312/93, Peterbroeck, tuomio 14.12.1995, Kok. 1995, s. I-4599, 12 kohta).

122 Valtiontukien osalta on todettava, että koska lainvastaisen tuen takaisinperimiseen sovelletaan kansallisessa oikeudessa säädettyä menettelyä, kansallisen oikeuden asiaa koskevia säännöksiä on sovellettava siten, ettei yhteisön oikeudessa edellytetty tuen takaisinperiminen muodostu käytännössä mahdottomaksi (EY:n perustamissopimuksen osalta ks. mm. asia 94/87, komissio v. Saksa, tuomio 2.2.1989, Kok. 1989, s. 175, 12 kohta ja asia C-5/89, komissio v. Saksa, tuomio 20.9.1990, Kok. 1990, s. I-3437, 12 kohta; Kok. Ep. X, s. 521), eikä jäsenvaltio voi pätevästi vedota sisäisen oikeusjärjestyksensä säännöksiin, käytäntöön tai tilanteisiin vapautuakseen yhteisön oikeudesta johtuvien velvoitteidensa täyttämisestä (ks. mm. em. asia komissio v. Saksa, tuomio 20.9.1990, 18 kohta). Samoja periaatteita on sovellettava silloin, kun oikeussubjektit vaativat oikeutetusti muita toimenpiteitä kuin tuen takaisinperimistä osoitettuaan, että EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan b alakohtaa on rikottu mahdollisesti tuottajien välisen syrjinnän muodossa tai päätöksen N:o 3632/93/EHTY

9 artiklan 4 kohtaa on rikottu siten, että tuki on myönnetty ilman komission hyväksyntää.

123 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että se, ettei Banks eikä NALOO ole pannut vireille EHTY:n perustamissopimuksen 35 artiklan mukaista menettelyä velvoittaakseen komission ottamaan kantaa riidanalaisia louhimismaksuja koskevaan järjestelmään, ei estä Banksiä vetoamasta kansallisissa tuomioistuimissa EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan b alakohdan tuottajien välistä syrjintää koskevien määräysten ja komission päätöksen 3632/93/EHTY 9 artiklan 4 kohdan ensimmäisen virkkeen rikkomiseen.

124 Neljänteen kysymykseen on näin ollen vastattava, että se, ettei Banks eikä NALOO

— ole nostanut EHTY:n perustamissopimuksen 33 artiklan mukaista kumoamiskannetta päätöksestä 94/995/EHTY, 21.12.1994 tehdystä päätöksestä tai 4.5.1995 ja 14.7.1995 päivättyihin kirjeisiin sisältyvistä päätöksistä

— ole pannut vireille EHTY:n perustamissopimuksen 35 artiklan mukaista menettelyä velvoittaakseen komission ottamaan kantaa niiden EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan b alakohdan määräysten, jotka koskevat tuottajien välistä syrjintää, ja komission päätöksen 3632/93/EHTY 9 artiklan 4 kohdan viimeisen virkkeen väitettyyn rikkomiseen,

ei estä Banksiä vetoamasta kansallisissa tuomioistuimissa näihin rikkomisiin.

Oikeudenkäyntikulut

125 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Yhdistyneen kuningaskunnan hallitukselle ja komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ratkaissut Court of Appealin (England & Wales) (Civil Division) 31.7.1998 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

1) Kansallisessa tuomioistuimessa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa, joka on ollut olemassa rakenneuudistuksen päivämäärästä alkaen siihen saakka, kun British Coalia seuranneiden ja tämän kaivostoimintaa jatkaneiden valtionyhtiöiden yhtiöosuudet siirrettiin tarjouskilpailun voittaneille yksityisille yrityksille, kyse on EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa tarkoitetuista tuista eikä tässä määräyksessä tarkoitetuista erityismaksuista. Samassa tilanteessa voi olla kyse myös 4 artiklan b alakohdassa tarkoitetusta tuottajien välisestä syrjinnästä. Näin on siinä tapauksessa, että yhtäältä British Coalin ja sitä seuranneiden ja sen kaivostoimintaa jatkaneiden val-

tionyhtiöiden ja toisaalta muiden kaivostoimintaa harjoittavien yritysten tilanteiden välillä ei ollut sellaisia huomattavia ja objektiivisia eroja, joilla olisi voitu perustella näiden kahden tuottajaryhmän eriarvoista kohtelua.

Kansallisessa tuomioistuimessa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa, joka on ollut olemassa siitä alkaen, kun British Coalia seuranneiden ja tämän kaivostoimintaa jatkaneiden valtionyhtiöiden yhtiöosuudet siirrettiin tarjouskilpailun voittaneille yksityisille yrityksille, ei ole kyse EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa tarkoitetuista tuista tai erityismaksuista eikä sen 4 artiklan b alakohdassa tarkoitetusta tuottajien välisestä syrjinnästä, koska mahdollisuus käyttää niitä eri vaihtoehtoja, joilla louhintaluvat ja käyttöoikeudet voidaan hankkia, on annettu ja annetaan kaikille toimijoille ketään syrjimättä.

2) Niissä EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan b alakohdan määräyksissä, jotka koskevat tuottajien välistä syrjintää, ja jäsenvaltioiden kivihiiliteollisuuden hyväksi toteuttamia toimia koskevasta yhteisön järjestelmästä 28 päivänä joulukuuta 1993 tehdyssä komission päätöksessä N:o 3632/93/EHTY yksityisille oikeussubjekteille luodaan suoraan sellaisia oikeuksia, joita kansallisten tuomioistuinten on suojattava. Sitä vastoin tukien soveltuvuutta yhteismarkkinoille koskevissa EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdan määräyksissä ei sellaisenaan luoda tällaisia oikeuksia. Kansallisilla tuomioistuimilla on kuitenkin toimivalta tulkita EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa ja päätöksen 3632/93/EHTY 1 artiklassa tarkoitettua tuen käsitettä, jotta ne voivat määrätä tämän päätöksen 9 artiklan 4 kohdan ensimmäisen virkkeen mahdollisesta rikkomisesta johtuvat seuraamukset.

Kun kansallisessa tuomioistuimessa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa tuki todetaan lainvastaiseksi sen vuoksi, ettei komissio ollut hyväksynyt sen myöntämistä, ja mahdollisesti katsotaan, että kyseessä on EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan b alakohdassa tarkoitettu tuottajien välinen syrjintä sen vuoksi, että tietyt tuottajat ovat joutuneet maksamaan louhimismaksuja kun taas toiset on vapautettu näistä maksuista, tämä ei voi aiheuttaa sitä, että louhimismaksuja maksaneet tuottajat olisi taannehtivasti vapautettava velvollisuudesta maksaa nämä maksut.

3) Kansallinen tuomioistuin voi todeta, että kansallisessa tuomioistuimessa kyseessä olevaa louhimismaksuja koskevaa järjestelmää on pidettävä EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan b alakohdassa tarkoitettuna syrjintänä tai 4 artiklan c alakohdassa ja komission päätöksen 3632/93/EHTY 1 artiklassa tarkoitettuna tukena siitä huolimatta, että komissio:

— on tehnyt 3.11.1994 päätöksen 94/995/EHTY Yhdistyneessä kuningaskunnassa kivihiiliteollisuuden hyväksi varainhoitovuosina 1994/1995 ja 1995/1996 toteutettavista taloudellisista toimenpiteistä

— on tehnyt 21.12.1994 päätöksen sen yrityskaupan hyväksymisestä, jolla RJB Mining plc hankki Central and Northern Mining Ltd:n omistukseensa

— on tehnyt 4.5.1995 ja 14.7.1995 päivättyihin kirjeisiin sisältyvät päätökset, jotka komission pääosasto XVII lähetti National Association of Licensed Opencast Operators -nimiselle yhteenliittymälle vastauksena tämän 19.8.1994 tekemään kanteluun.

4) Se, ettei H. J. Banks & Co. Ltd eikä National Association of Licensed Opencast Operators

— ole nostanut EHTY:n perustamissopimuksen 33 artiklan mukaisesti kumoamiskannetta päätöksestä 94/995/EHTY, 21.12.1994 tehdystä päätöksestä, jolla hyväksyttin yrityskauppa, jolla RJB Mining plc hankki Central and Northern Mining Ltd:n omistukseensa, tai National Association of Licensed Opencast Operatorsille osoitetuista, 4.5.1995 ja 14.7.1995 päivättyihin kirjeisiin sisältyvistä päätöksistä

— ole pannut vireille EHTY:n perustamissopimuksen 35 artiklan mukaista menettelyä velvoittaakseen komission ottamaan kantaa EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan b alakohdan tuottajien välistä syrjintää koskevien määräysten, ja komission päätöksen 3632/93/EHTY 9 artiklan 4 kohdan viimeisen virkkeen väitettyyn rikkomiseen,

ei estä H. J. Banks & Co. Ltd:tä vetoamasta kansallisissa tuomioistuimissa näihin rikkomisiin.

Rodríguez Iglesias Gulmann La Pergola

Wathelet Skouris Edward

Puissochet Jann Sevón

Schintgen Macken

Julistettiin Luxemburgissa 20 päivänä syyskuuta 2001.

R. Grass

kirjaaja

G. C. Rodríguez Iglesias

presidentti